

แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

Guidelines for the use of learning resources for learning in educational
institutions under the Office of the Primary Educational Service Area 1,
Nakhon Sawan

กัญญาภรณ์ เจริญพร¹, ศุภวิชญ์ ดิษเจริญ², ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์³, ทินกร ชอัมพงษ์⁴ และ กัญทิมา เพือกใต้⁵
Kanyaporn Charernporn, Supawit Ditjareoan, Poponsan Photipithak, Tinnakorn Chaumphong
and Kantima Phueaktai

Receive December 14, 2024 ; Retrieved, August 21, 2025 ; Accepted September 21, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและหาแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้สูงสุด คือ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการศึกษา และด้านที่มีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 2. แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาใน 5 ด้าน คือ 2.1) ด้านบุคคล ได้แก่ โรงเรียนควรกำหนดให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 2.2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ โรงเรียนควรสำรวจความต้องการในการใช้แหล่งเรียนรู้และส่งเสริมกิจกรรมในการใช้แหล่งเรียนรู้ 2.3) ด้านสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนควรมีการประชุมเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการใช้แหล่งเรียนรู้ 2.4) ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ โรงเรียนควรมีการประสานงานกับชุมชนและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเป็นหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน 2.5) ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และ

^{1,2,3,4,5} นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, อาจารย์ที่ปรึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Student in Master of Education, Advisor, Program in Educational Administration, Nakhon Sawan
Rajabhat University.

Email: joom_hkp@hotmail.com

เทคโนโลยี ได้แก่ โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้และความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้

คำสำคัญ : การใช้แหล่งเรียนรู้, การเรียนรู้, สถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the conditions and find ways to use learning resources for learning in educational institutions. The research was conducted in 2 steps: Step 1: Study the conditions of learning resources for learning in educational institutions. The sample group consisted of 291 school administrators and teachers under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nakhon Sawan. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.96. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. Step 2: Find ways to use learning resources for learning by organizing focus group discussions. Data analysis was conducted using content analysis. The results of the research found that: 1. The conditions of learning resources for learning in educational institutions were overall at a high level. It was found that the highest level of learning resources for learning was in the areas of media, materials, equipment, and educational technology. And the aspect with the least use of learning resources for learning is natural resources. 2. Guidelines for using learning resources for learning of educational institutions in 5 aspects: 2.1) Personnel aspect: Schools should assign responsible persons to use learning resources continuously and efficiently. 2.2) Natural resources aspect: Schools should survey the need to use learning resources and promote activities in using learning resources. 2.3) Place aspect: Schools should hold meetings to jointly express opinions on using learning resources. 2.4) Arts and culture aspect: Schools should coordinate with communities and create local curricula to provide students with a curriculum to learn about the community's way of life. 2.5) Media, materials, and technology aspect: Schools should appoint a committee to survey learning resources and the need to use learning resources.

Keywords : Use of learning resources, Learning, Educational institutions

บทนำ

แหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้เป็นสื่อการสอนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ช่วยให้ผู้สอนได้สัมผัสสิ่งที่ศึกษาด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษากับสภาพความเป็นจริงมากกว่าศึกษาในห้องเรียน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้อย่างคุ้มค่าทั้งในสถานที่ นอกสถานที่และในชุมชน แหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน และยังมีความสำคัญทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ฝึกปฏิบัติหาความรู้ได้ด้วยตนเองจนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Inkan, R. (2002)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เป็นสังคมที่ไร้พรมแดนที่จะส่งผลไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อผู้เรียน ผู้เรียนต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นและชุมชน ตลอดจนสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจึงมีความสำคัญสามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา การที่ครูมีศักยภาพในการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและยังเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาสามารถดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับกระบวนการเรียนรู้ แบบที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ Chulap, C. (2002)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (National Education Act B.E. 2542) กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด Ministry of Education, (2004) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีรากฐานมาจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องและยาวนานบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การพัฒนาผู้เรียนจึงต้องให้ไปไปตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นกระบวนการที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่ต้องการ เป็นการให้ความสำคัญต่อความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนโดยตรง การเรียนรู้จึงมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตนเองได้เต็มที่ แหล่งเรียนรู้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่ง เป็นแหล่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กว้างขวางและใกล้เคียงกับสภาพจริงมากที่สุด Phiromnapa., S. (2007)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและหาแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ใน 5 ด้าน เพื่อให้เป็นประโยชน์และเป็นผลดีต่อครูผู้สอน ผู้เรียนและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ขอบเขตทางด้านเนื้อหาประกอบไปด้วย แหล่งเรียนรู้ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ประเภทของแหล่งเรียนรู้ ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ การบริหารแหล่งเรียนรู้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 จำนวน 1,209 คน จาก 156 โรงเรียน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการเปิดตาราง (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มอย่างชั้นภูมิ โดยวิธีการจับสลาก จำนวน 5 อำเภอได้แก่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ อำเภอพยุหะคีรีและอำเภอชุมแสง รวมจำนวนทั้งสิ้น 291 คน

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพและหาแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการแนวคิด และทบทวนวรรณกรรมในประเด็นต่อไปนี้

แหล่งเรียนรู้ความหมายของแหล่งเรียนรู้

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในลักษณะที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามความหมาย วิธีการดำเนินการ และเป้าหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ต่างก็คล้ายคลึงกัน ดังนี้ กล่าวคือ แหล่งเรียนรู้ คือ ถิ่นที่อยู่ บริเวณบ่อเกิดแห่งที่หรือศูนย์รวมความรู้ที่เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญ แหล่งเรียนรู้จึงอาจเป็นไปได้ทั้ง สิ่งที่เป็นธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคลสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการได้คิดเอง ปฏิบัติเอง สร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยและต่อเนื่องจนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสุดท้ายสามารถเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ หรืออาจ

หมายถึงสื่อที่อยู่รอบตัวเราที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีอยู่บนท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่นๆ และบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงานองค์กร สถานประกอบการ ชุมชนและอื่น ๆ ที่มีทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ทั้งในธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้นจึงจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้สอน ผู้สนใจ สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้และเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง Likhitwattanaset, N. (2001) ; Bunchu., D. (2005).; Ministry of Education, (2007); Office of the Secretary of the Education Council, (2009)

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการ ประสบการณ์ตรง วัตถุสิ่งของต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น สมาคม บุคคล สถานที่ สถาบัน หน่วยงาน และวัตถุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น เทคโนโลยีสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ กิจกรรม ประเพณีหรือการดำรงชีวิตในชุมชนในท้องถิ่นที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพราะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หมายถึงแหล่งที่มีข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ที่ให้เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญ

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

ในปัจจุบันแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ได้มีหน่วยงานทางการศึกษา และนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้กล่าวว่า ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อสนองการศึกษาตลอดชีวิต ตามความแตกต่างของบุคคลในระดับต่าง ๆ เป็นจำนวนไม่น้อยและนับวันจะเพิ่มมากขึ้นเพราะได้ตระหนักดีว่าเป็นวิธีการให้การศึกษาลดชีวิตที่ถูกต้อง ถือได้ว่าเป็นการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล เนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นก่อให้เกิดการพัฒนาปัญญา นำมาซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศทุก ๆ ด้าน ในประเทศอังกฤษเมื่อดำเนินการเรื่อง “ปฏิรูปการศึกษา” นั้นพบว่า “การสร้างลักษณะนิสัยแห่งการเรียนรู้” เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นวาระสำคัญแห่งชาติที่รัฐบาลต้องดำเนินการให้ประชาชนได้เข้าใจ แหล่งเรียนรู้ว่าเป็นการศึกษาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพราะแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์รวมหรือศูนย์กลางของความรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เป็นเสมือนห้องปฏิบัติการของการเรียนรู้ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่าเป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นแหล่งเรียนรู้ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและแหล่งการศึกษาค้นคว้า เป็นแหล่งส่งเสริมมิตรภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแหล่งเสริมสร้างประสบการณ์ตรง แหล่งเรียนรู้มีดังนี้

- 1) ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2) ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ

3) ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการตีความหมายและการสรุปความคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

4) ผู้เรียนได้ประเมินผลการทำงานได้ด้วยตนเอง

5) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ได้ และ

6) ผู้สอนเป็นที่ปรึกษาให้ความรู้ ให้คำแนะนำให้การสนับสนุน (Office of the National Education Commission, (2001); Chomphulong, N. (2007) ;Rattanubon, A. et. al. (2005) ;Office of the Secretary of the Education Council, (2009)

สรุปได้ว่า การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญที่จะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลายที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่าง จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญและจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ต่อไป

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

Likhitwattanaset, N. (2001) ได้แบ่งแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ในห้องเรียน ได้แก่ ตัวครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้คิด ได้แสดงออก ได้ทำงานร่วมกัน โดยครูอาจใช้ชุดการสอน จัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป การศึกษาทดลองฟัง พูด อ่าน เขียน ด้วยตนเอง มีมุมค้นคว้า มุมฝึกปฏิบัติ ป้ายความรู้ และห้องหมวดวิชา/งานที่ให้นักเรียนเข้าเรียนรู้

2) ในสถานศึกษา ได้แก่ บริเวณสถานศึกษาที่ถูกจัดไว้เป็นระเบียบ มีต้นไม้ใบหญ้า มีอาคารต่าง ๆ มีป้ายบอก มีห้องสมุด ห้องพิพิธภัณฑ์ สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์

3) นอกสถานศึกษา ได้แก่ รอบสถานศึกษาภายในชุมชนและห่างไกลออกไปอาจเป็นต่างจังหวัดที่ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าได้ทุกสาขาวิชา ทั้งด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

Bunchu, D. (2005) กล่าวถึงประเภทของการเรียนรู้ไว้ว่าแหล่งเรียนรู้สามารถจำแนกประเภทต่างๆ ได้ 4 ประเภท ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล 2) แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น 3) แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ 4) แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม

Sangsri, S. et, al. (2005) กล่าวว่าประเภทของแหล่งเรียนรู้ มี 4 ประเภท ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล คือ ผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะภูมิปัญญา มีประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ใน

ท้องถิ่น ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติให้แก่ผู้ที่สนใจต้องการเรียนรู้ได้ 2) แหล่งเรียนรู้ประเภท สถานที่หรือวัตถุสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ สถานที่ที่เป็นธรรมชาติและสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น 3) แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อที่เป็นตัวกลาง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะประสบการณ์ 4) แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรม เทคนิค วิธีการ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่

Chomphulong, N. (2007) ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1) แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง

2) แหล่งเรียนรู้ที่จัดหรือสร้างขึ้น ซึ่งมีในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว

3) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ลูก ป้า น้า อา ตาสีตาสา ยายมียายมา ตลอดจนบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในสาขาอาชีพ

สรุปได้ว่า ประเภทแหล่งเรียนรู้มีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภท ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ปรากฏการณ์ธรรมชาติ สิ่งมีชีวิต ฯลฯ 2) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ห้องสมุดในสถานศึกษา ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น 3) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น บุคลากรในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักการภารโรง ตลอดจนผู้เรียน รุ่นพี่หรือผู้เรียนร่วมชั้นที่โตกว่า ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยง บูรณาการในการศึกษาได้และอาจแตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งแหล่งเรียนรู้แต่ละประเภทต่างก็มีคุณค่า สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

Sangsri, S. et. al. (2005) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน

Rattanubon, A. et. al. (2005) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีประโยชน์ทั้งในแง่ของการกระจายโอกาสทางการศึกษา การให้การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งที่มิผลต่อการสร้างกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ควบคู่ไปกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

Office of the Secretary of the Education Council, (2009) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ มีประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง ในกระบวนการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ หรือ เรื่องที่สนใจได้จากแหล่งการเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากร มหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้มีประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา ทั้งในเรื่องความคิดความเข้าใจ ในคุณค่าและทัศนคติได้อย่างกว้างขวาง ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ข้อดีในการนำแหล่งเรียนรู้ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ก็คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงทำให้เกิดประสบการณ์ตรง ผู้เรียนเกิด ความสนุกสนาน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อชุมชนและกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียน เกิดความรักท้องถิ่นและที่สำคัญแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกใช้แหล่ง เรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับตนเองและเชื่อมโยงไปสู่การใช้ประกอบการเรียนรู้ทุกรายวิชา ตลอดจน นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยสำคัญต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้

Office of the Basic Education Commission, (2004) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญในการจัดการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการใช้แหล่งเรียนรู้ให้บังเกิดผลนั้นต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ได้แก่

1) ผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยทำความเข้าใจธรรมชาติวิชา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการ ปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สนับสนุนด้านงบประมาณบริหารโดยการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ดำเนินการนิเทศภายใน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนติดต่อประสานงานหน่วยงาน และบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

2) ครูผู้สอน เป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในธรรมชาติวิชา สามารถจัดและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถพัฒนาได้ตาม ศักยภาพ ประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามสภาพจริง สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ เครื่องมือ แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

3) ผู้เรียน ควรเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ มีความกระตือรือร้น และได้รับกระบวนการเรียนรู้ที่ดี มีความรู้ความสามารถต่อการใช้ชีวิตประจำวัน

4) ผู้นิเทศ/ผู้ให้การช่วยเหลือดูแล เป็นผู้ที่จะได้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ ควรเป็นผู้รู้จักธรรมชาติวิชา มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีเทคนิควิธีการในการถ่ายทอด ความรู้ นำเสนอสื่อ/นวัตกรรมในการพัฒนา ติดตามผล ประเมินผลการพัฒนาของครูอย่างต่อเนื่อง

5) ผู้ปกครอง รับรู้เอาใจใส่ดูแล พยายามเรียนรู้ร่วมกับลูกหลาน มีความเข้าใจและช่วยแก้ปัญหาในการเรียน

6) สภาพแวดล้อม สื่อ แหล่งเรียนรู้ ห้องเรียน มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเอกสารและมุมปฏิบัติการหรือเกมส์ เสริมการเรียนรู้ บริเวณโรงเรียนสะดวก ร่มรื่น ปลอดภัย มีมุมหรือแหล่งที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลาย ชุมชน สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้หรือใช้ความรู้เป็นฐานในการเรียนรู้เพิ่มเติม

สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย เริ่มตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมด้วยช่วยกัน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ ธรรมชาติวิชาและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ได้สอดคล้องครบถ้วนตามบริบทของสถานศึกษา

การบริหารแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จัดเป็นแหล่งที่รวบรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการบริการการอ่าน การค้นคว้า การจัดกิจกรรมและเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางวิชาการให้แก่ครู นักเรียนและผู้สนใจ โดยที่สถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษานับเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารที่ผู้บริหารจะนำเอาเทคนิค วิธีการและกระบวนการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำการดำเนินการสู่ความสำเร็จ โดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน ซึ่งอาจมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาเสนอแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้

Phucharoen., W. (2001) กล่าวว่า หลักการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางวงจรคุณภาพเดมมิง มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ (Plan) คือ จุดเริ่มต้นที่ต้องระวังและรอบคอบ จะต้องพิจารณาว่าจะต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้างในการวางแผน ข้อมูลน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงพอหรือไม่ ผู้เข้าร่วมวางแผนคือใครบ้าง เมื่อไรจะวางแผนเสร็จ รายละเอียดของแผนมีอะไรบ้าง ใครตรวจสอบแผน แจกแผนให้ใครบ้าง จะทำอะไรถ้าแผนไม่เป็นที่ยอมรับ หลังจากวางแผนแล้วลงมือทำตามแผน 2) การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ (Do) คือการทำตามแผน แผนที่ดีจะมีการลงรายละเอียดถึงขั้น What if (มีอะไรเกิดขึ้นถ้า...) หรือมีแผนสำรอง แผน a แผน b มารองรับ เช่น ถ้าทำไปแล้วพบแบบนั้นก็ให้ทำแบบนี้ เช่น สอนไม่ทันจะทำแบบนี้ เด็กติดกันให้ทำแบบนี้ เป็นต้น 3) การตรวจสอบ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ (Check) คือ การทำให้เปลี่ยนแผนต้น และเป็นการกลับเข้าวงจร PDCA ใหม่ และ 4) การสรุปผลและปรับปรุงแก้ไข (Act) คือ การนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ พิจารณา หาต้นตอสาเหตุข้อบกพร่อง การระดมสมองเพื่อการแก้ไขป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ

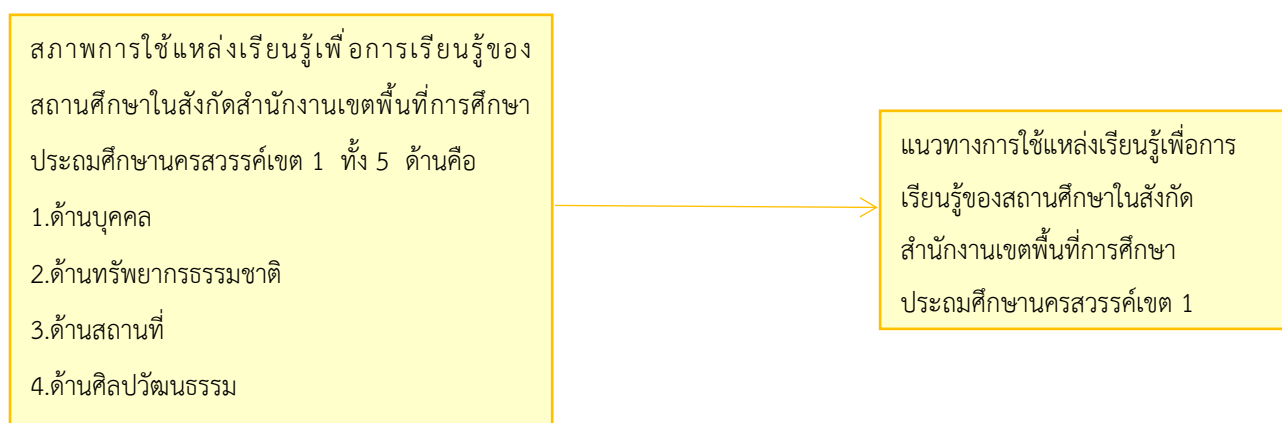

อีก การกำหนดมาตรฐานการตัดสินใจขั้นตอนการทำงานที่มาน่าจะถือเป็นมาตรฐานการทำงานหรือต้องแก้ไขปรับปรุงต่าง ๆ

Phan-osot, P. (2006) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษา 2) จัดทำรายงานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ 3) ประชุมกำหนดรายการความร่วมมือในการเป็นเครือข่าย เช่น สร้างผลิตรายการและเทคโนโลยียุติการจากระบบการจาัดเก็บสื่อนวัตกรรม การจัดการให้บริการ การแลกเปลี่ยนสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ การยืมสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างแหล่งเรียนรู้ การจาัดระบบเชื่อมโยงเครือข่าย 4) ดำเนินการพัฒนาเครือข่าย 5) ดำเนินการใช้เครือข่ายเพื่อกาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 6) ประเมินผลการใช้และรายงานผล

Chomphulong, N (2007) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาว่าแหล่งเรียนรู้ที่สถานศึกษาสามารถจาัดและดำเนินการได้มีหลายประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับกำลังและความสามารถของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เช่น สถานศึกษาที่มีบริเวณกว้างขวาง อาจจาัดแหล่งเรียนรู้ในลักษณะสวนพฤกษศาสตร์หรืออุทยานการศึกษา นอกเหนือไปจากการจาัดห้องสมุดและการจาัดมุมต่างๆ ในบริเวณสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อกาไปสู่การพัฒนาคุณภาพนั้น จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยต้องมีระบบการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแนวคิดพบว่าศึกษาสภาพและแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อกาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านบุคคล 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 3) ด้านสถานที่ 4) ด้านศิลปวัฒนธรรม และ 5) ด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบความคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัยเป็นแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research โดยเริ่มใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 1,209 คน จาก 156 โรงเรียนกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเปิดตาราง (Krejcie , R. V., & Morgan, D. W. (1970) และทำการสุ่มอย่างชั้นภูมิ โดยวิธีการจับสลาก จำนวน 5 อำเภอได้แก่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ อำเภอพยุหะคีรีและอำเภอชุมแสง รวมจำนวนทั้งสิ้น 291 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าระดับ โดยมีค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนก 0.51-0.82 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 เพื่อศึกษาแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าความถี่ จำเป็น วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำเสนอแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยการเขียนบรรยายแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการศึกษาวิจัย ซึ่งอยู่ในระดับมาก อันดับรองลงมาได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ในระดับมาก และอันดับต่ำสุดได้แก่ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านบุคคล โดยภาพรวมมีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย รองลงมา ได้แก่ ข้อการใช้ทรัพยากรด้านบุคลากรภาคเอกชน เช่น เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อการใช้ทรัพยากรจากบุคลากรเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น พัฒนกรอำเภอ/ตำบล ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อการใช้ทรัพยากรจากผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ ข้อการใช้ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อการใช้ทรัพยากรแม่น้ำสายสำคัญ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อการใช้แหล่งแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านสถานที่ โดยภาพรวมมีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อการใช้สถานที่ประกอบการต่างๆ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ ข้อการใช้สถานที่ราชการ/หน่วยงานของรัฐ/เอกชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อการใช้สถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ด้านศิลปวัฒนธรรม โดยภาพรวมมีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อการใช้จารีตประเพณีและวิถีการดำรงชีวิตของชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านความเชื่อด้านพิธีกรรมตามประเพณี ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านประเพณีวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ภาษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อการใช้ประเพณีด้านพุทธศาสนา ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี โดยภาพรวมมีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ระดับต่ำสุด ได้แก่ ข้อด้านการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับนิทรรศการทางวิชาการของครู นักเรียน และหน่วยงานราชการอื่น ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อการใช้ศูนย์เทคโนโลยีของทางราชการ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้จากสื่อ (IT) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1

2.1 ด้านบุคคล ได้แก่ ควรมีการประชุมเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ และจัดลำดับของปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านบุคคล กำหนดรูปแบบและจัดทำรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านบุคคลที่เหมาะสมตามวัยของนักเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้และจัดทำรายงานการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานทุกครั้ง และประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เพื่อมาให้ความรู้กับนักเรียน

2.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการ/รูปแบบต่าง ๆ การประเมินที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการนิเทศ ติดตาม กำกับ ติดตามการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ควรมีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน

2.3 ด้านสถานที่ ได้แก่ ควรมีการประชุมเพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการวิเคราะห์ผลและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านสถานที่และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ

2.4 ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ควรมีการประชุมเพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การใช้แหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของตนเองและชุมชนอื่นๆ

2.5 ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ได้แก่ ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และสำรวจความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่งเสริมการให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน ประสานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนต่าง ๆ เพื่อขอรับสื่อสิ่งพิมพ์ หรืองบประมาณ เพื่อจัดซื้อสิ่งพิมพ์ใหม่และทันสมัยให้กับนักเรียน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

จากผลการศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านบุคคล พบว่าข้อที่มีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี นาฏศิลป์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านนี้มาจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนนั้นไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทางด้านนี้พอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chitaree, S. (2006) ที่พบว่า ไม่มีการใช้ผู้ที่มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ มาฝึกฝนให้กับผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีทักษะในการปฏิบัติและไม่มีความรู้เพิ่มมากขึ้น ทางสถานศึกษาต้องสำรวจความต้องการของผู้เรียนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ข้อที่มีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ได้เรียนรู้และรู้จักธรรมชาติจากแหล่งเรียนรู้จากสถานที่จริงเลยทำให้นักเรียนได้รู้จักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยลงและไม่รู้จักวิธีการนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chansuth, W. (2006) ที่พบว่า สถานศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบ ๆ สถานศึกษา

3. ด้านสถานที่ พบว่า ข้อที่มีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ที่ต่ำสุด คือ ข้อการใช้แหล่งรู้ด้านสถานประกอบการ บริษัท ห้างร้าน โรงงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานที่ที่มีการขอใช้ยากไม่ค่อยได้รับการตอบรับสนับสนุนจากห้างร้านและสถานที่ประกอบการต่าง ๆ ไม่ค่อยให้ความสนับสนุนในการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Ekapong Admun, (2010) ที่พบว่า สถานที่ห้างร้านและสถานที่ประกอบการไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมและไม่ค่อยให้การสนับสนุน ขอใช้ในการทำกิจกรรมที่ยาก

4. ด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า ข้อที่มีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ที่ต่ำสุด คือ ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนไม่เข้าใจในคำว่า จารีต ประเพณีและวิถีการดำรงชีวิตของชุมชนและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Benchawan Rata, (2008) ที่พบว่า สถานศึกษาและครูควรให้ความรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณีในท้องถิ่นให้มากกว่านี้

5. ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี พบว่า ข้อที่มีสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ที่ต่ำสุด คือ ข้อการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนให้ความสนใจในด้านนี้น้อยมาก เพราะปัจจุบันสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้เรียนหันไปใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความทันสมัยมากกว่าสื่อ สิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา ผู้เรียนจะไม่สนใจในสิ่งนี้เลย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chitaree, S. (2006) ที่พบว่า สถานศึกษาควรจัดแหล่งเรียนรู้ และมีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มความต้องการของผู้เรียน มีข้อมูลสารสนเทศในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียง ไม่คับแคบและมีสื่อเพียงพอ

2. แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 จากการดำเนินการสนทนากลุ่ม พบว่า

2.1 ด้านบุคคล มีแนวทางดังนี้ ควรทำการสำรวจผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี-นาฏศิลป์ ที่มีอยู่ในชุมชนและทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ บุคคลที่มีความชำนาญด้วย ดนตรี-นาฏศิลป์ในชุมชนและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมและนำความรู้ที่ได้รับมานั้นมาสร้างประโยชน์ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ อย่างไรก็ตามในการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านบุคคลครูผู้สอนควรมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และกำหนดกระบวนการในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีแนวทางดังนี้ ควรมีแนวทางในการดำเนินการที่สำคัญๆ คือ ครูผู้สอนควรศึกษาประวัติความเป็นมา ข้อควรปฏิบัติขณะนำนักเรียนไปใช้แหล่งเรียนรู้ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่แหล่งเรียนรู้ เพื่อขอคำแนะนำในการเยี่ยมชมหรือเป็นวิทยากรในการบรรยายองค์ความรู้ ตลอดจนกำหนดวิธีการหรือผู้รับผิดชอบในเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนขณะนำนักเรียนไปใช้แหล่งเรียนรู้ วางแผนการดำเนินการใช้อย่างมีขั้นตอนที่เหมาะสมและควรให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ได้ไปศึกษา

2.3 ด้านสถานที่ มีแนวทางดังนี้ ควรมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจ ทำความรู้จักแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ไม่ว่าเป็นสถานประกอบการ สถานที่ราชการ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ หน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่ต้องการไปศึกษาอย่างถูกต้องและชัดเจนและควรให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ เพื่อนักเรียนจะได้นำไปเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจกับแหล่งเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ประสานงานกับหน่วยงานที่ต้องการไปศึกษาเพื่อจัดสถานที่หรือจัดวิทยากรทำการบรรยาย นำนักเรียนไปศึกษาและควรสอนมารยาทในการเข้าไปใช้แหล่งเรียนรู้ด้านสถานที่สำคัญนั้น ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อที่นักเรียนจะได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามเกณฑ์ในการใช้ต่อไป

2.4 ด้านศิลปวัฒนธรรม มีแนวทางดังนี้ ควรมีแนวทางในการดำเนินการใช้อย่างเป็นระบบ และมีแผนการในการดำเนินการใช้ที่เป็นลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสมและน่าสนใจก่อนนำนักเรียนไปศึกษา ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือประเพณีนั้น ๆ อย่างถูกต้องเสียก่อน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรม กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น โดยครูมีหน้าที่ดูแลและแนะนำนักเรียนและเสริมในส่วนที่ขาดหรือบกพร่องเท่านั้น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ได้กับชีวิตประจำวัน

2.5 ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี มีแนวทางดังนี้ เนื่องจากสื่อประเภทยี่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังนั้น ควรจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีให้เป็นปัจจุบัน ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ภายในโรงเรียนควรมีห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และครบถ้วนตามความต้องการ มีบุคลากรรับผิดชอบในการดูแลและมีผู้ชำนาญในการใช้ห้องปฏิบัติการนั้นในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน สำหรับสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีของทางราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียนควรดำเนินการโดยการประสานงานกับหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อเตรียมวิทยากรบรรยายดำเนินการใช้ตามขั้นตอนในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น ๆ อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ในการเลือกแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ควรเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาได้เข้าใจ จนสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

1. 2. การวางแผนในการใช้แหล่งเรียนรู้ในแต่ละด้าน ควรมีการวางแผนที่เหมาะสมทั้งด้านเวลา สถานที่ จำนวนนักเรียน วิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เรียน ตลอดจนสอนมารยาทและวิธีปฏิบัติตนในการใช้แหล่งเรียนรู้ นั้นๆ ให้นักเรียนได้ทราบ

1. 3. การใช้แหล่งเรียนรู้ ควรเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเองเป็นอันดับแรก เพราะนอกจากจะมีความสะดวกในการเดินทาง แล้วยังประหยัดงบประมาณในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2. 1. ควรศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

2. 2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ การบูรณาการที่เหมาะสมของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และเอกชน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

จรูญ ชูลาภ. (2545). ผู้บริหารกับกลยุทธ์ Child Centered [ระบบออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2568 จาก

<http://www.moe.go.th/cgi-script/csArticles/articles/0000001/000149.htm>.

- ราตรี อินกัน. (2544). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรุงเทพฯ : สำนักคณะ. กรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- ดารี บุญชู. (2548). การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 8(1), 27-31.
- นิคม ชมภูหลง. (2550). นวัตกรรมกรณีพิเศษการศึกษา : แนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้. มหาสารคาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์. (2544). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อสร้างเด็ก มิได้สร้างเพื่อใคร. *วารสารวิชาการ*,
4(ธันวาคม), 26-37.
- พร พันธุ์โอส. (2548). ประสบการณ์การเรียนรู้. *วารสารคลาสสิก*, 2(5), 14-15.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2544). แนวทางประเมินคุณภาพในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ศศิธร ภิรมย์นภา. (2550). การศึกษาสภาพการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนใน
อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา),
สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.
- ศิริพร จิตอารีย์. (2549). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: เชียงใหม่. DOI :[https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?](https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CMU.res.2006.22)
Resolve_DOI=10.14457/CMU.res.2006.22
- สุมาลี สังข์ศรี และคณะ. (2548). รายงานการวิจัย การจัดการเรียนของแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต : พิพิธภัณฑ.
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). การพัฒนาและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อ
การจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ. กรุงเทพฯ : สำนัก
นายกรัฐมนตรี.

Translated Thai References

- Bunchu, D. (2005). Utilization of learning resources in educational institutions. *Academic Journal*, 8(1), 27-31.
- Chitaree, S. (2006). *Learning resource management of Yupparaj Wittayalai School, Chiang Mai Province*. Chiang Mai University: Chiang Mai. DOI :https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CMU.res.2006.22

- Chulap, C. (2002). Executives and Child Centered Strategy [Online System]. Retrieved September 20, 2025, from <http://www.moe.go.th/cgi-script/csArticles/articles/0000001/000149.htm>.
- Chomphulong, N. (2007). *Educational Supervision Innovation: Guidelines for Learning Resource Development*. Maha Sarakham Educational Service Area Office, Maha Sarakham Area 1.
- Inkan, R. (2001). Organizing the learning process that emphasizes the learner as the most important. Bangkok: Office of the National Education Commission.
- Likhitwattanaset, N. (2001). Learning resources in schools to develop children, not to develop for anyone. *Academic Journal*, 4(December), 26-37.
- Ministry of Education. (2004). Manual for the administration of basic educational institutions that are juristic persons. Bangkok.
- National Education Act B.E. 2542
- Office of the Secretary of the Education Council. (2009). *Development and use of learning resources in schools and local areas for organizing learning processes*. Bangkok: Author.
- Office of the National Education Commission. (2001). Model educational institution administrators. Bangkok: Office of the Prime Minister.
- Phiromnapa, S. (2007). *A study of the operating conditions of learning resources for educational management in schools in Ban Na San District, Surat Thani Province*. (Master of Education Thesis in Educational Administration), Surat Thani: Surat Thani University.
- Phucharoen, W. (2001). Guidelines for quality assessment in educational institutions. Bangkok: Wattanapanich.
- Phan-osot, P. (2005). Learning experiences. *Classroom Journal*, 2(5), 14-15.
- Rattanubon, A., et al. (2005). Research report on learning management of lifelong learning resources. Bangkok: V.M.C. Communication.
- Sangsri, S., et al. (2005). Research report on the management of lifelong learning resources: museums. Bangkok: Image Printing.

